

Визначення посттравматичного стресового розладу комплексним методом у людей, які втекли від війни в Україні

Angelo Gemignani

University of Pisa, Italy, angelo.gemignani@unipi.it

Олена Григорян

ХНМУ, profpatpfo2012@gmail.com

Sergio Frumento

University of Pisa, Italy, sergio.frumento@med.unipi.it

Сьогодні принесло дуже багато страждань, болі, загибелі та порушення фізичного і психічного здоров'я усього українського народу, який знаходиться в межах України так і за її кордоном. Кожен індивід сприймає та переживає стрес по своєму. Нервова система та її резистентність залежить від багатьох факторів, що не може не впливати на якість життя людини у майбутньому та здібність адаптації до будь яких умов.

Опис та мета дослідження полягає у: дослідженні психофізіологічних корелятив емоційних реакцій, викликаних пов'язаними з війною стимулами, що вводяться нижче та вище за рівень свідомості; поглибленні несвідомих механізмів, що лежать в основі обробки стимулів, пов'язаних з ПТСР (посттравматичним стресовим розладом), тобто зображення війни.

Комплексне дослідження включає:

- спеціальну експериментальну анкету, що містить дані, пов'язані з дослідженням
- опитувальник PCL-5, для оцінки наявності та тяжкості посттравматичного стресового розладу;
- електроенцефалографія (ЕЕГ) ;
- визначення серцевої діяльності;
- визначення шкірної провідності;
- визначення артеріального тиску, пульсу;
- визначення рівню цукру у крові;

- відстеження зору (eye-tracker).

Відомо, що за допомогою використання сублімінальних- підсвідомих (тобто неусвідомлюваних) подразників, оскільки:

1. Сублімінальна (підпорогова) дія може підвищити прийнятність та ефективність поточного супралімінального (надпорогового) впливу

2. Сублімінальні стимули можуть викликати звикання при певних фобіях та панічному розладі

3. Сублімінальні стимули широко досліджувалися при посттравматичному стресовому розладі, але не у зв'язку з їхньою терапевтичною цінністю.

За результатами дослідження встановлено, що більшість обстежених мають ознаки ПТСР в незалежності від віку, статі, регіону перебування в Україні та часу перебування з початку війни. Велика кількість людей була, саме, зі східного регіону України, де проводяться найжорстокіші бойові дії.

За результатами повторного опитування, за допомогою опитувальника PCL-5, після обстеження показники набагато покращились.

Дослідження показників артеріального тиску, пульсу та цукру у крові підвищувались незначно після обстеження у порівнянні з показниками до обстеження. Це підтверджує підвищення рівня адреналіну та кортизолу на стимули, тобто стресового фактору.

Результати ЕЕГ, провідності шкіри, серцевого ритму знаходяться в обробці та дані будуть представлені пізніше. Дослідження ще триває.